

Stromfeld Aurél

Az 1919-es vörös forradalmi hadsereg megszervezése, újszerű taktikájának kidolgozása, stratégiai céljainak megvalósítása mindörökké beírta a ma kilencven éve született **Stromfeld Aurél** nevét nemcsak a magyar forradalmi munkásmozgalom történetébe, hanem a dolgozó milliók szabadságáért, testvériségeért, emberi méltóságáért folyó nemzetközi küzdelmek évkönyveibe is. Már életében a forradalom katonájának nevezte őt a magyar proletáriátus, és amikor a magyar nép végleg felszabadult 1945-ben, megkapta nemzetétől a legszebb, legmagasabb rangot, amit katonáember elérhet: *munkásgenerális lett*.

Stromfeld Aurél anyagi gondokkal küszködő értelmiségi család fiaként született. Elvégezte a Ludovika Akadémiát, a bécsi legmagasabb katonai iskolát, a Kriegsschule-t, és vezérkari százados lett. Szorgalma, tudása, kitűnő katonai erényei egyre feljebb vitték és az első világháborúban, mint ezredes, a 26. hadtest hadművelési főnöke lett. A háború szörnyűségei döbbenették rá a militarizmus gyakorlatára. Már nyugdíjban volt, amikor elérkeztek a március 21-e utáni viharos napok. Ekkor vállalta a Vörös Hadsereg vezérkari főnöki tisztét, s a diadalok egész sorát aratta. Hadászati művészetét még a francia katonai akadémián is tanították később. Ennek lényege a szakítás a lövészárkok harcával és az, hogy kis erők mozgékonyságával súlyos csapást mért az ellenségére.

A fehér terror *perbe fogta*, 3 évre elítélte, minden katonai érdemtől megfosztotta. Ő maga sohasem kért kegyelmet, a fehér hatalom mégis kénytelen volt büntetése lejárta előtt szabadon engedni. Stromfeld 1923-tól az illegális kommunista párttal tartott kapcsolatot. 1924-ben ismét perbefogták, de hathónapi vizsgálati fogság után — bizonyítékok hiányában — felmentették. 1925-től 1927-ben bekövetkezett haláláig a kommunista párt tagja volt.

Vasárnap: napfogyatkozás

Vasárnap délelőttre érdekes látnivalóról gondoskodik számunkra az égbolt. Háromnegyed 11 és 1 óra között részleges napfogyatkozás lesz megfigyelhető, amelyben nem lesz felhős az idő.

Budapestről nézve a Hold pontosan 10 óra 43 perc és 9 másodperckor érkezik el — természetesen csak látszólag — a napkorong északkeleti széléhez, s egyre nagyobb darabot „harap ki belőle” délnyugat felé haladtában. A napfogyatkozás maximuma

11 óra 50 perc és 2 másodperckor érkezik el, amikor is a Nap felületének már 46,3 százaléka lesz sötét. Azután a Hold kezd ismét „kiúszni” a Nap elől és 12 óra 55 perc 9 másodperckor teljesen lecsúszik a napkorong délnyugati peremén.

Az egész folyamat a különböző földrajzi pontokról természetesen különböző időpontokban lesz látható. A debreceniek számára például az égi színjáték 1 perc és 54 másodperccel később kezdődik, mint a fővárosiak részére. A kulmináció időpontja viszont már 3 percet és 2 másodperccel „késik” a budapestihez képest. Debrecenből szemlélve ugyanis 13 óra 0 perc 6 másodperckor vonul el a Nap elől a legutolsó kis sötét folt is.

Ennek a „késésnek” egyszerű a magyarázata. A napfogyatkozás két órája alatt ugyanis nemcsak a Föld forog nyugatról kelet felé, hanem eközben halad a maga pályáján a Nap és a Hold is.

Az egész folyamat a különböző földrajzi pontokról természetesen különböző időpontokban lesz látható. A debreceniek számára például az égi színjáték 1 perc és 54 másodperccel később kezdődik, mint a fővárosiak részére. A kulmináció időpontja viszont már 3 percet és 2 másodperccel „késik” a budapestihez képest. Debrecenből szemlélve ugyanis 13 óra 0 perc 6 másodperckor vonul el a Nap elől a legutolsó kis sötét folt is.

Magyar tejpor

A tejpor-gyártás helyzetéről és fejlesztésének feladatairól tanácskoztak szerdán Debrecenben a tejipari szakemberek. A tanácskozáson elhangzott bejelentés szerint 1969-ben Gyulán 85 millió forintos költséggel felépül az ország első takarmánytejport előállító üzeme. A berettyóújfalui gyárban nagyszabású rekonstrukció kezdődik 1970-ben, ezután pedig Nyíregyházán épül tápszer- és étkezési tejpor-gyár.

Új házgyár Győrben

PANEL ÉVI 4200 LAKÁSHOZ

Szerdán Győrről felavatták az ország harmadik, s ezigideig legnagyobb házgyárát. Négy száz millió forintos költséggel a tervezettnél hat hónappal rövidebb idő, mindössze 27 hónap alatt készült el.

Bondor József építésügyi és városfejlesztési miniszter avatóbeszédében rámutatott, hogy jelenleg a 15 éves lakásépítési terv félidejénél

tartunk. Minden jel arra mutat, hogy ha sok gond közepette is, de sikerült felépíteni a tervezett egymillió lakást.

Felszólalt az ünnepségen G. Karavajev, a Szovjetunió építésügyi minisztere is. A magyar és a szovjet építők — hangsúlyozta — sok nehéz műszaki probléma megoldásában működtek együtt sikeresen. Ezek közé tartozik a győri házgyár építése is. Reményét fejezte ki, hogy a házgyár dolgozói évente 4200 lakáshoz elegendő panelt készítenek.

Szegedi tudós

a prágai geológuskongresszusról

A csehszlovákiai események miatt csúszott menetrenddel, ám az augusztus 18—23 között megtartott ülésszakain rendkívüli intenzív, jelentős eredményekkel zajlott le Prágában a Nemzetközi Geológiai Unió 23. kongresszusa. Jelentőségét mutatja, hogy a prágai Fučík-parkban Oldrich Cerník miniszterelnök mondott ünnepélyes megnyitót, s 91 ország 3 ezer 200 geológusa utazott Prágába, a Szovjetunióból és az USA-ból több mint kétszázan, népes küldöttség Angliából, az NSZK-

ból, többen a szocialista országokból. Magyarországot 55 tagú delegáció képviselte, köztük három szegedi tudós: a Magyarhoni Földtani Társulat megbízásából dr. Grasselly Gyula egyetemi tanár, a József Attila Tudományegyetem természettudományi karának dékánja, illetve dr. Balogh Kálmán, a JATE földtani intézetének tanszékvezető docense és dr. Simoncsics Pál, a növényismereti tanintézet docense.

Dr. Grasselly Gyula elmondta, a geológusok világszervezetének csúcstalálkozóját négyévenként rendezik (1964-ben Új-Delhiben tartották, 1972-ben Montreálban tervezik), ahol négy esztendő fontosabb kutatási eredményeit summázzák. Prágában 14 szekcióban, geofizikától a holdismeretekig, a geológia valamennyi ágát érintő témakörökben tartottak 20 perces előadásokat — hozzájuk kapcsolódva 10 perces vitákat —, az értekepek keletkezési körülményeiről, az anyagásványok geológiájáról, a földszerkezetéről, a földkéreg, földköpeny határfelület problémáiról, egészen a hold felszínének legmodernebb geológiai értékeléséig — a prágai műegyetem üléstermeiben, reggeltől napestig.

A szervezés mintaszerű volt: az előadások teljes anyagát 17 kötetben már a helyszínen nyomtatásban árusították. S bár a kongresszus nem fejezte be munkáját, a résztvevők között végig baráti légkörben folyt a szakmai tapasztalatcsere, a vendéglátók példás előzékenységét tanúsították irántuk. Főleg a nyugati államok geológusai korán elutaztak, így a különböző országokba tervezett tanulmányutak jelentős része elmaradt — csökkent létszámmal ugyan, de a magyarországi utazást sikerült lebonyolítani —, s dr. Grasselly Gyula sem tudta megszervezni a manganércsekkel foglalkozó nemzetközi munkabizottság alakuló ülését. Így erre majd levelezések útján kerül sor.

N. I.

Szerződés

az odesszai főiskolával

Amikor egy esztendője Szegeden, a tanárképző főiskolán járt Mihail Kondratyevics Szimonenko docens, az odesszai Usinszkij Pedagógiai Főiskola rektora, már megbeszéltek a szegedi főiskola igazgatóságán a két intézmény közötti együttműködés lehetőségének fontosabb szempontjait. Most, hogy szeptember 3-tól 13-ig — mint lapunkban is beszámoltunk róla — Odesszába utazott a Szegedi Tanárképző Főiskola igazgatója: dr. Szendrei János főiskolai tanár és az igazgatóhelyettes: dr. Nagy Pál főiskolai docens — a szegedi intézmény vezetői magukkal vitték és az odesszai főiskola rektorával aláírták a barátsági megállapodás és kölcsönös együttműködési szerződés tervezetét.

A szegedi főiskola vezetői elmondották, a szerződés két fejezetében az együttműködés általános elvi szempontjait, és konkrét, 1969-re vonatkozó munkatervet fogalmazták, illetve írták alá. Így a két főiskola a jövőben bemutatja egymásnak oktatási tapasztalatait, megküldik a tanszéken folyó képzés programját, kicserélik jegyzeteiket, tudományos publikációjukat. Az oktatók kölcsönös látogatására 20—20 napot terveztek: előrelátha-

tóan két-két oktató tölt tiznapot Odesszában, illetve Szegeden. A két ország közötti kulturális egyezmény keretében szorgalmazzák a hallgatók, a két főiskolán működő kulturális csoportok cseréjét, sőt a főiskolai oktatók, hallgatók önköltséges tapasztalatcsere-látogatását is. A pszichológia-, neveléstudományi-, testnevelés- és matematika tanszékek közötti kapcsolatok felvétele részben már folyamatban van, illetve az egyezményben foglaltak szerint hamarosan megkezdődik.

A szegedi főiskola vezetői hangsúlyozták: a Szeged—Odessza testvérvárosi kapcsolatába szervesen illeszkedik az együttműködési szerződés jelentőségét növeli, hogy a két intézményben azonos profilú, hasonló jellegű pedagógusképzés folyik, ami megkönnyíti, harmonikusabbá teszi az egyes tanszékek munkájának, tapasztalatainak átadását, cseréjét. Az uzgorodi állami egyetem, a nyitrai- és a potsdami főiskola mellett így az odesszai Usinszkij Pedagógiai Főiskola az ötödik olyan külföldi, baráti szocialista államban működő intézmény, mellyel együttműködési szerződésben áll a szegedi tanárképző főiskola.

N. I.

Kés vagy kanál?

Barátja vagyok minden újnak. Hűségesen végigpróbálok az új mosóporokat, fogkrémeket és természetesen az élelmiszeripar „szenciacióit” az Omniától az Amigóig. Ezek a randevűk leg többször kellemesen sikerülnek, nem sajnálom tehát a néhány forintot a jobb, a szebb holmiért.

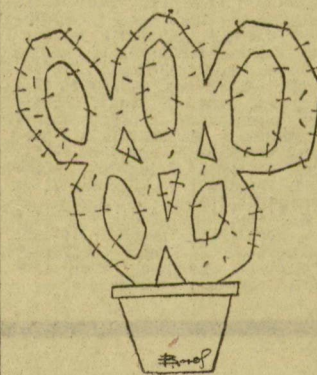
Mondom, leg többször nem csalódom és ebben sajnos benne van, hogy néha mégis. Történetesen a legutóbbi új termék nagyon megboszszulta átkos kíváncsiságomat: midőn gyanútlanul kanalaztam a bablevest a vasboltban vásárolt újmódián fényezett kanál a véretem vette. Nem is tudom, hol követtem el a hibát, azzal-e, hogy pont magyar gyártmányú „Nemro”-nak becézett rozsdamentes kanalakat választottam, vagy amikor ezekkel enni próbáltam? Nem tagadom, a karcsú, igazán szép jószággal nem bán-

tam elég elővigyázatosan. Például oktanal bátorsággal úgy használtam, hogy szám széléhez ért. Sőt, nem szűcsöltem belőle a levest, hanem megpróbáltam kanállal továbbítani rendeltetési helye felé...

A baleseten túl vagyok, mindössze felőráig timsóztam a szám szélét, mire hipp-hopp, elállt a vérzés. A vacsorát ugyan kihagytam, ám annál jobban esett másnap a reggeli. És az, hogy ismét egymásra találtunk régi, nagyból kiskanállá kopott alumínium eszközömmel. Azóta is ezt használok, s dacosan bár, vágyakozva tekintek a dolyfős újra. Elhatároztam, addig nem is veszem kezembe, míg a divat elő nem varázsolja a kanálkést. Akkor majd büszkén mondom el: nekem olyan példányom van, amely megelőzte korát.

M. I.

Mexikói kaktusz

Szegedi erdészjelöltek sikere

A szegedi Kiss Ferenc Erdészeti Technikum fiataljai az idén másodszer neveztek be a népi demokratikus országok erdészjelölőjeinek nemzetközi versenyébe, melyet ezúttal az NDK-ban rendeztek meg. A zsűri a szegedi fiúknak, Csath László, Bánki Vilmos és Garai Mihály negyedéves erdész-technikus jelölteknek — ítélte oda a kitüntetett második helyet. Az első és a harmadik helyezést német csapatok nyerték el.

Hatalmas kristály-serleget és dísz-oklevelet hoztak haza. A három fiatalember még most is — amikor már ismét elfoglalták helyüket a tanyákon — a siker lázában él. Így mondják: tulajdonképpen nekik volt a nagy mezőnyben a legnehezebb helyzetük, mert a szovjet, német, bolgár és lengyel erdészeti üzemmnörök-jelöltekkel kellett versenyezniük, ugyanígy más országokban sehol

sincs középiskolai szintű erdészeti technikus képzés.

Nyolcvan perc alatt hajtották végre a 12 kilométeres pálya különböző szakaszain a 11 célfeladatot: fákát kellett kidönteni, legallyazni, fárönkök köbtartalmát, súlyát kiszámítani, puskával célba löni, kézigránátokat célba dobni, különféle fák fajtáját megállapítani stb. A szép eredményt Sente László osztályfőnök tanáruknak köszönik, aki a nyári vakáció nagy részét a fiatalemberek alapos felkészítésére fordította. A verseny időszakában nemzetközi konferencia is zajlott Rabensteinfeldben, melyen Obermayer, György, a Kiss Ferenc Erdészeti Technikum igazgatója is részt vett.

Csak Gálvölgyi...

A Budapesti Kamara Variete ez évi első bemutató előadása „Folytassa Hacsek” címmel újabb lehetőséget adott Gálvölgyi Jánosnak. Az idei Ki mit tud? győztes egyedüli erőssége volt ennek az előadásnak.

Pesti színlapok írják: „Folytassa Hacsek”, zenés variete, két részben. Sok a szereplő, még több az ismételtes. Vagyis a korábbi évek hasonló előadásából igencsak kölcsönkérték. Válatlanul tetszett a szanzonek, Zsolnaival, kitűnően mozog a tánckar — élén Medveczky Ilonával. Ám a második részből csak annyit: nem hiszem, hogy a Kibédiék „nem hiszem, hogy...” poénokban ne tudnának valami újat adni. Pedig úgy látszik...

L. P.

CSÜTÖRTÖK,
1968. SZEPTEMBER 19.

DEL-MAGYARORSZAG 5

Orvosok és páciensek

Szörnyűek ezek az orvosok, kesergett a barátom. — Tegnap megvizsgáltattam magam. Kicsit szűr a hátam — mondta — a doktor eltiltott a dohányzástól — gyakran ég a gyomrom: ne egyek fűszeres és zsíros ételeket — néha szédülök: eltanácsolt az autózástól — fájni szokott a fejem: az ital méreg nekem — közölte.

Már éppen távozóban voltam, amikor belépett a csinos nővérke. Egy kicsit megnéztem, erre a doktor visszahívott és eltiltott a nőtől.

Ideges vagyok, rosszul alszom, nincs étvágyam, nehezen megy a munka. Elmentem az orvoshoz tanácsért. Lelkiismeretesen megvizsgált, aztán kifaggatott, mit csinálók, hogyan élek, és végül megkérdezte, hogy min dolgozom. — Társadalmi regényt írok — válaszoltam. — Látja, látja — mondta az orvos. — Írjon valami könnyebb, esetleg gyerekeknek. Elgondolkoztam a tanácson, és megkérdeztem: — Talán a Doktor úr, ami-

kor fáradt, gyermekgyógyászattal foglalkozik?

Középkorú asszonytámolygott be ma délután a rendelőbe — meséli orvos barátom. — Rögön lerogyott egy székre, és csak tátogett, ijesztően lihegett, a szívéhez kapkodott. — Mi történt magával, mi a panasza Asszonyom? — kérdeztem ijedten. — Most már semmi, drága Doktor úr, — szólalt meg normális hangon a páciensem, és még a pihegést is abbahagyta. — Csak azt akartam megmutatni, hogy milyen rosszul voltam tegnap

E. R.